

Lluís Bassets

Nacions detestades

El País, 31 agost 2020.

La “confrontació intel·ligent amb l'Estat” és una proposta eufemística per designar la necessitat de mantenir el sentiment antiespanyol.

Les idees, ja de normal ben escasses, solen comptar poc. Quan n'hi ha, solen ser pobres i normalment inútils. S'exhibeixen com si fossin objectes delimitats, definits, tangibles, en lloc d'ombres evanescents com les que es veuen al fons de la cova platònica. El que compta són les paraules, que són les que fan viure les idees nebuloses com si fossin baluernes ben reals. I en cosa de paraules s'ha de reconèixer que l'època ens ha donat autèntics artistes. La política es fa amb paraules, relats, marcs conceptuals, és a dir, molt soroll per a no res, pures quimeres.

Un dels mestres en aquest assumpte és el president fugit i exiliat, amb els llibres de memòries sota el braç, i la seva darrera sentència pronunciada com un exorcisme per dominar l'espai exconvergent i guanyar Esquerra. Segons Puigdemont, el que cal és "una confrontació intel·ligent" amb l'Estat, i ja està tot dit. Funcionarà com a consigna i ja ha funcionat com a màquina de donar titulars als diaris, la principal especialitat de l'exredactor d'El Punt Diari.

Assumida la seva funcionalitat, la frase demana una mica més d'atenció. Encara que tothom l'hagi entès, no està gens clar què significa aquesta "confrontació intel·ligent". ¿Vol dir que la confrontació dels darrers anys ha estat una estupidesa? Molts ho pensen, dins i fora de l'independentisme, i si fos el cas, seria la primera passa d'una nova actitud autocrítica. L'immediat antecessor de Puigdemont, Artur Mas, propugnava la confrontació astuta amb l'Estat, tot i que les seves astúcies finalment van tenir poc recorregut, i no se les pot considerar pròpiament com una gran manifestació d'intel·ligència. En tot cas, seria bo saber quan va començar l'estupidesa i si Puigdemont considera que les seves decisions, sobretot la darrera de fer la declaració unilateral d'independència i fugir després amagat al maleter d'un cotxe, és una de les estupideses que han caracteritzat el procés.

Alguns poden treure la conclusió, probablement precipitada, que benvingudes siguin les confrontacions si a la fi són totes intel·ligents. N'hi ha molts d'altres que se'n malfien. La confrontació intel·ligent sona com un truc trampós, com va ser el referèndum amb garanties, en el qual les garanties no eren el compliment de les normes internacionals per celebrar un referèndum sinó la disposició de la militància independentista a deixar-se atonyinar per la policia. Si és un tipus de confrontació com les que hem vist fins ara, de segur que no serà intel·ligent, al contrari, garantia màxima de tossuderia i de ruqueria.

La sospita més sòlida és que ens trobem amb una autocrítica en el sentit clàssic estalinia: és la crítica de Puigdemont i Torra a Esquerra Republicana i a la seva jugada fins ara frustrada de liderar el diàleg "amb l'Estat". Vosaltres voleu dialogar, nosaltres volem confrontar. Dir "intel·ligentment" serveix per endolcir la confrontació i per convertir el

diàleg en engany: Artur Mas i la seva astúcia sorgeixen de nou del bosc cada cop que els exconvergens ensenyen les dents als d'Esquerra. Hi afegeix també un element sobreentès: això ho hem de dirigir nosaltres, que som de la nissaga intel·ligent, del peix al cove, l'engany a l'Estat i l'astúcia dels tres presidents, Pujol, Mas i Puigdemont; no els incauts, esverats i confiats d'Esquerra.

No acaba aquí el potencial semàntic de la consigna. La confrontació intel·ligent no és l'única contradicció de la sentència. Que sigui una confrontació precisament amb l'Estat, no amb el Govern, la Constitució o la Monarquia, requereix una mica més d'atenció. En algun moment hi haurà un lingüista que haurà d'estudiar què significa "l'Estat" en l'ús de la llengua catalana els darrers 50 anys. Recordem que per als mitjans de comunicació oficials, "l'Estat" és també l'eufemisme per designar una entitat, una idea, que un cert tipus de nacionalisme català considera inexistent: tenim seleccions i estadístiques estatals, observem el mapa de l'Estat, i veiem com evoluciona el temps de l'Estat, rareses que, segons sembla, no es donen en cap altra llengua.

La sospita, que només el divan del doctor Freud ens ajudaria a escatir, és que on diem Estat volem dir directament Espanya, entitat en la qual ho incloem tot: el Govern, la Monarquia, l'Exèrcit i la policia, les seves institucions, la Constitució, i no hi incloem el Govern de Catalunya i el seu president, "representant ordinari de l'Estat a Catalunya", perquè amb les paraules ja hem procedit a fer la separació que no s'ha aconseguit en els fets. Negar que Espanya també és una nació, com ho és Catalunya, és una de les idees simples i probablement inútils que fonamenten l'actual estat de les coses. L'inrevés també succeeix i també forma part del conflicte en qüestió, a fi de comptes entre dos nacionalismes cadascun d'una nació que vol ser única i exclusiva sobre el seu territori.

A la fi, la confrontació intel·ligent amb l'Estat ens diu que el fonament d'aquest independentisme és la detestació de la idea d'Espanya com a nació, de la mateixa manera que la detestació de la idea nacional de Catalunya motiva el nacionalisme espanyol. Admeten encara menys tos dos nacionalismes que Catalunya i Espanya puguin ser nacions plurals, en lloc de nacions rodones, exclusives i excloents. Vist així, tenen raó Puigdemont i Torra: només la persistència en la detestació de la idea d'Espanya permetrà que segueixi el procés fins a la fi dels temps. L'odi és el que el manté viu. Els qui tenen la mà en aquesta partida i han de fer avançar les seves idees no són els rígids partidaris de l'exclusió i de la uniformitat, ni la catalana ni l'espanyola, sinó els de moment ben escassos i dèbils partidaris de la pluralitat, el liberalisme i l'entesa.